

امتحان شماره ۷		به نام خداوند جان آفرین																			
رشته: علوم انسانی		سؤالات امتحان نوبت دوم (خردادماه) دانش آموزان دهم																			
درس: علوم و فنون ادبی		تاریخ امتحان: نوبت دوم (خرداد ماه)																			
پایه: دهم		مدت: ۷۰ دقیقه																			
الف) کلیات: (۱/۵ نمره)		۱ نمودار زیر را کامل کنید.																			
۰/۵ (درس اول)		سخن رسا و بلیغ فصاحت بلاغت معانی الف)..... ب).....																			
۲ درستی و یا نادرست بودن جمله‌های زیر را مشخص کنید.																					
۰/۲۵ (درس دوم)	☐ درست ☐ نادرست	الف) بررسی قافیه و ردیف شعر به سطح واژگانی مربوط می‌شود.																			
۰/۲۵ (درس دوم)	☐ درست ☐ نادرست	ب) آثار ادبی را باید تنها از جهت محتوا و موضوع بررسی کرد.																			
۰/۵ (درس سوم و چهارم)		۳ منظور از «کالبد شکافی شعر و نثر» چیست؟																			
ب) تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی: (۱/۵ نمره)																					
۰/۲۵ (درس پنجم و هفتم)		۴ کدام گزینه در بردارنده پیامی نادرست است؟																			
		الف) در ایران پیش از اسلام، آثار فرهنگی - ادبی سینه به سینه حفظ می‌شد.																			
		ب) شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت استحکام یافت.																			
		ج) سیاست‌نامه از آثار موفق نثر دوره سامانی است.																			
		د) براساس نظریه ارسطو، سبک‌ها را از هفت جهت می‌توان طبقه‌بندی کرد.																			
۵ به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.																					
۰/۲۵ (درس هشتم)		الف) در پی چه رخدادی، زبان فارسی به زبان سیاسی، نظامی و مقدس هندوان بدل شد؟																			
۰/۲۵ (درس هشتم)		ب) به کارگیری سجع‌های ساده به مانند شعر از ویژگی‌های کدام نوع نثر است؟																			
۰/۲۵ (درس نهم)		ج) چه عواملی در تحول شعر و نثر به سبک عراقی مؤثر بود؟ (ذکر یک مورد)																			
۰/۲۵ (درس نهم)		د) گسترش عرفان و تصوف و فراوانی زهد و زهدستایی و وعظ در شعر، از ویژگی‌های فکری کدام سبک شعر است؟																			
۰/۲۵ (درس هشتم)		ه) نخستین نمونه نثر مصنوع را نام ببرید.																			
ج) موسیقی شعر: (۴ نمره)																					
۱ (درس دهم)		۶ بیت هم وزن ستون «الف» را در ستون «ب» بیابید.																			
		<table><tr><th>الف</th><th>ب</th></tr><tr><td>الف) ای ساریان آهسته ران، کارام جانم می‌رود</td><td>الف) یاد ایامی که در گلشن فغانی داشتم</td></tr><tr><td>آن دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود</td><td>در میان لاله و گل آشیانی داشتم</td></tr><tr><td>ب) آسمان در کشتی عمرم کند دوکار</td><td>صد شکر گویم هر زمان هم چنگ را هم جام را</td></tr><tr><td>وقت شادی بادبانی، وقت انده لنگری</td><td>کاین هر دو بردند از میان هم ننگ را هم نام را</td></tr><tr><td>ج) نخستین باده کاندرا جام کردند</td><td>کی رفته ای ز دل که تمنا کنم تو را</td></tr><tr><td>ز چشم مست ساقی وام کردند</td><td>کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را</td></tr><tr><td>د) پرسیدم از هلال که قدت چرا خم است</td><td>فلک جز عشق محرابی ندارد</td></tr><tr><td>گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است</td><td>جهان بی خاک عشق آبی ندارد</td></tr></table>		الف	ب	الف) ای ساریان آهسته ران، کارام جانم می‌رود	الف) یاد ایامی که در گلشن فغانی داشتم	آن دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود	در میان لاله و گل آشیانی داشتم	ب) آسمان در کشتی عمرم کند دوکار	صد شکر گویم هر زمان هم چنگ را هم جام را	وقت شادی بادبانی، وقت انده لنگری	کاین هر دو بردند از میان هم ننگ را هم نام را	ج) نخستین باده کاندرا جام کردند	کی رفته ای ز دل که تمنا کنم تو را	ز چشم مست ساقی وام کردند	کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را	د) پرسیدم از هلال که قدت چرا خم است	فلک جز عشق محرابی ندارد	گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است	جهان بی خاک عشق آبی ندارد
الف	ب																				
الف) ای ساریان آهسته ران، کارام جانم می‌رود	الف) یاد ایامی که در گلشن فغانی داشتم																				
آن دل که با خود داشتم با دلستانم می‌رود	در میان لاله و گل آشیانی داشتم																				
ب) آسمان در کشتی عمرم کند دوکار	صد شکر گویم هر زمان هم چنگ را هم جام را																				
وقت شادی بادبانی، وقت انده لنگری	کاین هر دو بردند از میان هم ننگ را هم نام را																				
ج) نخستین باده کاندرا جام کردند	کی رفته ای ز دل که تمنا کنم تو را																				
ز چشم مست ساقی وام کردند	کی بوده ای نهفته که پیدا کنم تو را																				
د) پرسیدم از هلال که قدت چرا خم است	فلک جز عشق محرابی ندارد																				
گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است	جهان بی خاک عشق آبی ندارد																				
آیا می‌دانید تار عنکبوت از قوی‌ترین بافته هاست و دواش از آهن بیشتر است!		۲۷																			

امتحان شماره ۷		به نام خداوند جان آفرین	
سؤالات امتحان نوبت دوم (خردادماه) دانش آموزان دهم			
رشته: علوم انسانی	درس: علوم و فنون ادبی	تاریخ امتحان: نوبت دوم (خرداد ماه)	پایه: دهم
مدت: ۷۰ دقیقه			
۷	با توجه به بیت، به سؤالات پاسخ دهید.	(درس یازدهم)	۰/۲۵
	«خلوتم چراغان کن، ای چراغ روحانی ای ز چشمه نوشت چشم دل چراغانی»		۰/۲۵
	الف) واج /ه/ در واژه «چشمه» صامت است یا مصوت؟		۰/۵
	ب) در مصرع اول، چند صامت به کار رفته است؟		
	ج) تفاوت واج «الف» در واژه‌های «ای» و «چراغ» را بنویسید.		
۸	کدام بیت ردیف ندارد؟	(درس دوازدهم)	۰/۵
	الف) به نام خداوند جان آفرین	حکیم سخن در زبان آفرین ☐	
	ب) از هر ناحیت کاروان‌ها روان	به دیدار آن صورت بی‌روان ☐	
	ج) غمش در نهان خانه دل نشیند	به نازی که لیلی به محمل نشیند ☐	
	د) زبان خامه ندارد سر بیان فراق	وگر نه شرح دهم با تو داستان فراق ☐	
۹	در کدام بیت، قافیه بر مبنای الگوی «مصوت + صامت» است؟	(درس دوازدهم)	۰/۵
	الف) من از دست کمان‌داران ابرو	نمی‌یازم گذر کردن به هر سو ☐	
	ب) کی رفته ای ز دل که تمنا کنم تو را	کی بوده‌ای نهفته که پیدا کنم تو را ☐	
	ج) نشود فاش کسی آنچه میان من و توست	تا اشارات نظر، نامه‌رسان من و توست ☐	
	د) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را	که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را ☐	
۱۰	واژه «دل‌انگیز» را یک بار با همزه و بار دیگر بدون همزه بخوانید و به خط عروضی بنویسید.	(درس سیزدهم)	۱
	الف) با همزه: علامت عروضی: ب) بدون همزه: علامت عروضی:		
(د) زیبایی‌شناسی یا بدیع لفظی: (۳ نمره)			
۱۱	در شعرهای زیر، توجه شاعر به کدام آرایه‌های لفظی در ایجاد موسیقی و زیبایی لفظی مؤثر بوده است؟	(درس چهاردهم)	۰/۲۵
	الف) ای تکیه‌گاه و پناه زیباترین لحظه‌های پر عصمت و پرشکوه تنهایی و خلوت من.		۰/۲۵
	ب) از درد سخن گفتن و از درد شنیدن	با مردم بی‌درد ندانی که چه دردی است؟	
۱۲	در عبارت‌های زیر:	(درس پانزدهم)	
	- «جوانمرد که بخورد و بدهد به از عابد که روزه دارد و بنهد.»		
	- «مال از بهر آسایش عمر است نه عمر از بهر گرد کردن مال»		
	- «سر عشق نهفتنی است نه گفتنی.»		
	الف) واژه‌های و سجع متوازن ایجاد کرده‌اند.		۰/۲۵
	ب) واژه‌های نهفتنی و گفتنی سجع دارند.		۰/۲۵
	ج) واژه‌های و سجع متوازی ساخته‌اند.		۰/۲۵
	د) ارزش موسیقایی عبارت از همه بیشتر است.		۰/۲۵
۱۳	آیا می‌توان بیت زیر را نمونه مناسبی برای آرایه ترصیع دانست؟ چرا؟	(درس شانزدهم)	۰/۵
	«بری ذاتش از تهمت ضدّ و جنس غنی ملکش از طاعت جنّ و انس»		

امتحان شماره ۷		به نام خداوند جان آفرین	
۷		سؤالات امتحان نوبت دوم (خردادماه) دانش آموزان دهم	
رشته: علوم انسانی	درس: علوم و فنون ادبی	تاریخ امتحان: نوبت دوم (خرداد ماه)	پایه: دهم
مدت : ۷۰ دقیقه			
نمونه انواع جناس را در ابیات زیر بیابید. (یک مورد اضافی است)			
۱۴	ای زبان هم گنج بی پایان تویی ای زبان هم رنج بی پایان تویی صد هزاران گل شگفت و بانگ مرغی برنخاست عندلیبان را چه پیش آمد هزاران را چه شد جهانا چه بد مهر و بدخو جهانی چه آشفته بازار بازارگانی بهرام که گور می گرفتی همه عمر دیدي که چگونه گور بهرام گرفت گر صید در این عالم ایجاد نبود در هیچ کجا نشان صیاد نبود (الف) جناس اشتقاق: (ب) جناس همسان: (ج) جناس اختلافی: (د) جناس حرکتی:		
۰/۲۵			
۰/۲۵			
۰/۲۵			
۰/۲۵			
۱۵			
(هـ) کالبدشکافی شعر: (۵ نمره) با توجه به شعر، به سؤالات پاسخ دهید. (نظامی) «مرا چون هائف دل دید دمساز که بشتاب ای نظامی زود دیراست بهاری نو برآر از چشمه نوش در این منزل به همت ساز بردار برآورد از رواق همت آواز فلک بد عهد و عالم زود سیراست سخن را دست بافی تازه درپوش در این پرده به وقت آواز بردار» (الف) قالب شعر چیست؟ (ب) واژه‌ها و نوع جناس موجود در بیت سوم را مشخص کنید. (ج) ایهام موجود در بیت دوم را توضیح دهید. (د) یک مورد استعاره در شعر بیابید.			
۰/۵			
۰/۵			
۰/۵			
۰/۵			
۱			
(روکی) شعر زیر را از نظر ویژگی‌های قلمرو زبانی بررسی کنید. «الا یا خیمگی! خیمه فروهل تیره زن بزد طبل نخستین نماز شام نزدیکست و امشب ولیکن ماه دارد قصد بالا که پیشاهنگ بیرون شد ز منزل شتربانان همی بندند محمل مه و خورشید را بینم مقابل فروشد آفتاب از کوه بابل»			
۱۶			
۲			
(نظامی) ویژگی‌های فکری شعر زیر را بنویسید و نوع و نتیجه حاصل از آن را بیان کنید. «کبکی به دهن گرفت موری زد قهقهه مور بیکرانسی شد کبک دری ز قهقهه سست چون قهقهه کرد کبک حالی هر قهقهه کاین چنین زند مرد خنده که نه در مقام خویش است می کرد بر آن ضعیف زوری کی کبک تو این چنین ندانی کاین پیشه من نه پیشه تست منقار ز مور کرد خالی شک نه که شکوه ازو شود فرد در خورد هزار گریه بیش است...»			
۱۷			
۲۹			
هیچ یک از تمایلات نفس انسانی مفرتر و فظرناکتر از تمایل به تنبلی نیست ... ۱ (اسمایلز)			
!			

	به نام خداوند جان آفرین سؤالات امتحان نوبت دوم (خردادماه) دانش آموزان دهم	امتحان شماره ۷
مدت : ۷۰ دقیقه	پایه: دهم	درس: علوم و فنون ادبی تاریخ امتحان: نوبت دوم (خرداد ماه)

(و) کالبدشکافی نثر: (۵ نمره)

۱۸ متن زیر را از جهات خواسته شده بررسی کنید.

(اسرار التوحید)

«نوشته‌اند: درزی و جولاهه‌ای با هم دوستی داشته‌اند و چون به هم بنشستند، می‌گفتندی که این کار این شیخ هیچ بر اصل نیست. روزی با یکدیگر می‌گفتند که ای مرد دعوی کرامت می‌کند؛ بیا تا هر دو به نزدیک وی در شویم، اگر شیخ بداند که ما هر یکی چه کار کنیم و پیشه ما چیست، بدانیم که او بر حق است و آنچه می‌کند بر اصل است. هر دو متفکر وار به نزدیک شیخ ما درآمدند. چون چشم شیخ بر ایشان افتاد گفت: «به فلک برد و مرد پیشه ورنه زان یکی درزی و دگر جولاه» پس اشارت به درزی کرد و گفت: «این ندوزد مگر قبال ملوک»؛ آنکه اشاره به جولاهه کرد و گفت: «وان نبافد مگر گلیم سیاه». ایشان هر دو خجل گشتند و در پای شیخ افتادند و از آن انکار، توبه کردند.»

- ۰/۵ الف) فارسی و غیرفارسی بودن واژگان:
- ۰/۵ ب) کاربرد دستور تاریخی:
- ۰/۵ ج) کوتاهی و بلندی جملات:
- ۰/۵ د) استفاده از سجع:
- ۰/۵ هـ) به کارگیری کنایه:
- ۰/۵ و) تناسب‌های معنایی:
- ۰/۵ ز) رنگ و بوی فکری:
- ۰/۵ ح) گونه ادبی:
- ۰/۵ ط) نتیجه‌گیری:
- ۰/۵ ی) لحن و نحوه خوانش:

www.my-dars.ir

